

A Szegedi Gőzfűrészmunkástanácsa már a holnapra tekint

Állók a töltésen és nézem a rönkökkel telelített volt „Lippai-fatelepet”. A bejárat mellett tábla: „Szegedi Falemezgyár Gőzfűrésze telepe”. Előttöm a gyár, ahol dohog a gáttér, s erőes hangjával felel vele a szalagfűrés. El, dolgozik a gőzfűrés a többi szegedi üzemmel együtt. Ez is jelzi, hogy erőre kapunk.

A füstölő gyárkémény, a munka zaja csak kúszni. Mi történik benn, mi foglalkoztatja a munkásokat? Természetesen már előre látom, nehéz lesz csak a történeteket, vagy egyszerűen a mai napnak egy történetét is leírni. Nem vállalkozom rá, nem is követeli senki, hogy nagytűvel nézzem a gyári munkást és munkáját. Ami a közelmúlt hetekben, napokban itt, ebben az üzemben is lejátszódott, mutatja: az ág terhe nagyon húzta a fát hazánkban és sok igérettel, kevés tétlől volt terhes a múlt. Itt is, mint másutt, mintha nem a Tisza partján, hanem a háborgó tengerpartján tárták volna szélesre egy szoba ajtaját, zájost volt, viharzott a gyár. Munkástanácsot választottak... Vezetőket választottak... Más munkakörbe helyeztek tisztviselőket... Követeléseket állítottak fel...

Mi történt a közelmúlt napokban?

Hétfőn, a sztrájk utáni első munkanapon már a végleges munkástanács és az igazgatói tanács választására is sor került. Azóta pedig már dolgoznak. De kétségeik vannak. Nem abban, hogy a leváltott vezetők helyére kiket állítsanak. Nem! Egy percig sem kételkedtek, merre menjenek, egy pillanatra sem gondoltak rá, hogy talán Lippai örökösei jönnék majd vissza. Jóllehet ezekben a napokban sűrűbben látogattak a régi tulajdonosok erre. Igaz, egy részük itt, a szomszédságban lakik. A munkások a tulajdonjogot maguknak kérték és vetették is. Erről tanácskoznak a munkások első lépései, cselekedetei.

„Szakadjunk el „mostoha testvérünk”ől”, a Falemezgyártól — volt az egyik követelésük. Ez már teljesült. Küldöttük őket most tárgyal a gyakorlati végrehajtás módjáról. Azt hiszem, jó lesz ez így. Nem kutatom, miért. Ok mondják, hogy helyes, én csatlakozom. Onnan akarunk dolgozni. Számítást tesznek elem. 1953-ban 750 forint volt az átlagkereset, (mit kaphattak a legkisebb fizetésű munkások?) 1954-re 950 forintra emelkedett ez az összeg. Aztán jött az egyesülés, s mint elmondják, vele a sok bérpanasz, a létszámtúllépés, kevesebbet törődtek a munkaszervezéssel, de a terv az törvény volt. E törvény aztán kényszerítette. Így, vagy úgy, teljesíteni kellett, hát létszámot emeltek, béralapot azonban nem. Ha pedig az osztályt nagyobb osztóval osztják az eredmény természetesen kisebb lesz. Így aztán kevesebb pénzt kaptak a munkások a börtönökben, s több szitkot morzsolgattak foguk között. Hiába foltózták egyesek keresetét később normalizálással, egyéb dugdosással, az csak foltozgatás maradt. Onnan többet elvenni, ahol kevés van, nem lehetett.

Nagyobb önállóságot kértek és kaptak

Nagyobb részt kérnek a munkások a vezetésből. Ezt nemcsak vállalják, kérik, hanem követelik is. Az önállóság olyanformán, hogy különváltak, már megvan. Ez szép dolog, de a munkások véleményét, problémáit hallgatva látom, hogy ez már a tegnapi. Még többet várnak az üzem önállóságát illetően, de egyéb kérdésekben is. Ok már a holnapra tekintenek. S ahogy Szűcs Károly, a munkástanács tagjának szavaiból hallom, bizonytalanság vegyül ebben a holnapba néző tekintetbe. Ez tűnik ki abból is, ami hétfőn történt, amikor a munka megkezdéséről tanácskoztak. Megosztották a vélemények.

— A munka életünk — mondták az egyik részről. — Teljesítsük követeléseinket, s aztán dolgozzunk — hangoztatták mások. A többség a munkástanács javaslatára a munka mellett döntött. Azt mondják, a munka nyugtat, de ügylatom a Gőzfűrészen nem nyugodott meg mindenki, még most is gondolkodnak, még most is kételkednek egyesek.

— Nem kellene-e mégis abbahagyni a munkát... Megvalósul-e a nemzeti függetlenség... — töprengenek. De a kormány tettei, amelyek nem fulladnak el az igéretelnél — hatnak. Hatnak a józan észre, s jobb belátásra bírnak. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy akik még hétfőn a sztrájkot emlegették, s ma kételkednek, most ravaszkodnának, vagy rosszakaratú beszélnének. Ezt nem lehet állítani olyan könnyen, ahogy kijelentik egyes szegedi vezetők, hogy a faluról bejáró munkások, akiknél tele van a kamra és hízó rőt az ölből, azok szótart volna a sztrájk mellett. Nem! Ez sértés volna a Gőzfűrészt tápéi, szőregi, dorozsmai dolgozóira. Nem lehet és nem szabad ezt így, a múltból ismert módszerrel rosszakaróknak vagy ellenségeknek minősíteni. Emlékszünk arra az időszakra, amikor a gyűjtőfogalmakba szorítottak mindenkit, akik más véleményen voltak. Nem lehet ma sem azt mondani mindazokra, akik az elmúlt napokban úgy gondolták, hogy sztrájkolni kellene, azt ki is mondták.

Választ várnak még több his és nagy kérdésre

a Gőzfűrészmunkásai. A napi munkában pedig most utat keresnek. E kereséshez nagy segítséget nyújt az Elődönti Tanács rendelete a munkástanácsok feladatai-

Van és lesz is szén Szegeden

A szegedi TUEP-től az elmúlt napokban Kelebiára utaztak, hogy tárgyalásokat kezdjenek tüzelőanyag-behozatalról. A fát és szenet a jugoszlávok cseré útján tudják biztosítani városunknak. A munkástanács Szabadkával is összeköttetést szerzett, s remény van arra, hogy a Jugoszláviától kapott tüzelőmenyiség átmenetileg hozzájárul Szeged tüzelőellátásának biztosításához. A munkástanács tagjai most Pécsre utaztak, hogy nagyobb tétel szénmenyiség Szegedre történő szállítását biztosítsák. Szükséges a nagyobb mennyiségű tüzelőanyag beszerzése, mi-

ről. A rég, mint sok helyen másutt, itt is mindenestől ki akarták szőpörni. De aztán gondolkodtak: nem volt minden rossz. A bérézésen változtatni akarnak. A munkástanács megbízott embereket, hogy készítsék el az üzem sajátosságának legjobban megfelelő bérézési rendszert kiakításának tervét. Ezt aztán a munkástanács a dolgozók véleményének meghallgatásával megvizsgálja és dönt, hogyan, miként bérézzék a jövőben a Gőzfűrészmunkásait.

Az üzem jövődelmező legyen. Ez az alapdöntés, erre építenek mindent. Biztosított órábert próbálnak kialakítani. De olyat, amely ösztönöz is a több és jobb munkára. Elvük az, aki többet termel, annak emelkedjék a keresete is. Szűcs Károly így fogalmazza meg erről gondolatait:

— Vagy ilyen elvek szerint béréznünk, vagy hajcsárt kell állítani, aki felügyel és munkára ösztönöz — persze számíthatunk a változással is, amelynek be kell következnie azzal, hogy a munkások jobban látják értelmét a munkának. Na, és a technológiai folyamat, — erre is gondolnak. Részletesen kidolgozzák és kötelezővé teszik, mert azt tartják, hogy ezután a minőségnek nem romlani, hanem javulnia kell.

E szép, hasznos gondolatok felsorakoztatása sem könnyű, megvalósítása még ne-

hezebb. Előre megmondani, hogy mi lesz ebből jó, vagy mi nem válik be, erre nem vállalkozom, nem is feladatom.

Mindennek gyümölcsöt majd a gyakorlat érlelt meg

Most még azt sem tudják, ki állapítja meg a béralapot, vagy egyáltalán, lesz-e béralap.

— Lehet, hogy forgótókat kapunk, — mondják —, de biztosat nem tudnak. Egyet azonban állítanak. Véget kell vetni annak, hogy a minisztériumtól a szakszervezetig csak igérjenek, esetleg foltozgassák a jogos bérköveteléseket. Ne csak kérjen — kapjon is a munkás. Ezért elhatározták, hogy a vállalat jövődelmező adnak a munkásoknak is. Juttatnak építőanyagot, tüzelőt, sőt, ha annyi lesz a jövedelem, a vállalati lakásépítésre is gondolnak. Szép tervek ezek és nem egyszerűen gondolatok, mert a munkástanács már cselekszik is. Tetteket várnak fentről, s még több tettet.

Igaz, kételkednek és bizalmatlanok is néhányan a Gőzfűrészmunkások közül, de már látják, hogy beúszott egy rossz emlékü időszerű váza és érzik, hogy eljön egy szebb idő a mostani ősz után. Egy olyan ősz után, amelynek örökre él majd a világa. (házi)

Miért zárnak korán az üzletek?

A szegedi vásárló közönség mostanában igen sokat zúgolódik amiatt, hogy délután hamar bezárnak az üzletek.

Javasolják, hogy hosszabbítsák meg a nyitvatartási időt. Több kereskedelmi dolgozó elmondotta, ők szívesen eléget tennének ennek a kívánságnak. A mostanában szinte mindennaposá váló esti, vagy kora délutáni áramszünet azonban akadályozza őket ebben. Este zárás után még rendbe kell hozni az áruhá- zakat, el kell számolni a gyakran több millió forintba rúgó napi bevételt, s az áramszünetek miatt még a korai zárás mellett is megtörténik, hogy sok kereskedelmi dolgozó csak az egész késő esti órákban mehet haza. A kereskedelmi dolgozók kéri az Erőmű, s az Áramszolgáltató Vállalat dolgozóit, legyenek segítségükre a közönség kielégítésében azzal is, hogy biztosítsák az áruházaik számára a zavartalan áramellátást.

II. EMELET 205

Hivatali szoba a tanács végrehajtó bizottságának épületében. Apró emberképek sorsáról döntenek itt. Van ne- vük, de anyjuk tartó- kodási helyéül legtöbb- ször ez áll a merev kartotékokon: lakása ismeretlen. Az apa helyén pedig egy vonal, mint Sartre darabjának párizsi plakátján a tisztességtudó után. Az államigazgatás gondozott gyerekek jövőjéről gondoskodnak ebben a szobában.

Harminchat gyerek érkezett már majdnem egy hete Budapestről. A Rege utcai Állami Csecsemő Otthonból, ahol átadták a helyüket azoknak a kisgyerekeknek, akiknél nemrég halt meg apjuk, anyjuk, akiknek a kartotékján ugyan ott lesz a szülő neve, de ott lesz az el- múltat jelképező he- reszt is.

Szomorú történetek- ről nem tudnak mesé- lni nekik, akik közlő- k.

ni ezek a gyerekek, nem tudják felfogni, ami velük történt, nem is- merik a szülőket, akiket talán soha nem is fog- nak megismerni.

Harminchat állami- lag gondozott gyerek érkezett Budapestről és Szegeden több mint hat- százan jelentkeztek, akik segíteni akarnak rajtuk. Több mint hat- százan család vállalta, hogy felnevel egyet- kőlük, kenyeret, szál- mát, ad a kezébe, átse- gíti a fiatalág nehé- ségein. A kisgyerekek jó- kedvűek, vidámak, fő- gye a nővérektől. A Rege utcai Állami Csecsemő Otthonból, ahol átadták a helyüket azoknak a kisgyerekek- nek, akiknél nemrég halt meg apjuk, anyjuk, akiknek a kartotékján ugyan ott lesz a szülő neve, de ott lesz az el- múltat jelképező he- reszt is.

Sírnak az asszonyok, mert nem segíthetnek! Csodálatos ez! Van olyan közöttük, akinek három sajátja van és mégis veszkés, hiábá- l, mert megsejtette a hoz- záértül kisgyereket. Mellette a férj, aki ér- vel és mindenre hivat- kozik, ami szép és ne- mes.

A szoba hivatalnokai — milyen csúnya szó

ez most ezekre az em- berkékre! — megható- duk most azt, hogy ki- nek, de nagyon sok ki- miért szeretne gyereket vándorolni nem teljesít- vénni magához. Lehet, hetnek. Előre néznek, hogy a szeretet mindig a gyerekek nyugodt és önző, de hát meg lehet boldog jövőjéig figyelni. Valakit azért szólni, Tudják, hogy a gyer- met arra vágyik, hogy mekszeret nagyon sok egy édes kicsike meg- mindent pótol, de vi- simogassa az arcát és gyáznak arra is, hogy a- azt mondja: Mama? kis egyjeveseknél nyu- Aszért, mert valaki dol- godt és kényelmes le- gonni akar, hogy felne- veljen egy ilyen csö- pőket, akitől szeretet- vár, mert a természet hegytelensége az ő es- lődját megosztotta a gyermekéldástól?

Sírnak az asszonyok, mert nem segíthetnek! Csodálatos ez! Van olyan közöttük, akinek három sajátja van és mégis veszkés, hiábá- l, mert megsejtette a hoz- záértül kisgyereket. Mellette a férj, aki ér- vel és mindenre hivat- kozik, ami szép és ne- mes.

A szoba hivatalnokai — milyen csúnya szó

HAZUGSÁG!

Szegeden most újabb esze- telen és hazug hír kering. Tegnap délelőtt az gyű- rőt keresztül a városban, hogy a Tömörkény Gimná- zium tanulóit öszefogdos- sák és elviszik. Hazugság ez és arra alkalmis, hogy felizzassa az embereket, té- lelmel próbáljon palántálni a fiatalok, idősebbek szí- vébe.

Nem tudni még, kitől származik a rágalom. Am- anny bizonyos, nem becsü- léses dolog és céljában za- varító, nyugtalansá- ra tör. Éppen akkor, ami- kor a város vezetői, a ma- gyar fegyveres erők tagjai is mindent elkövetnek azért, hogy a városban bi- zottság a rendet, a nyugal- mást, és legelsőként a tör- vényességet. A hazug hí- reket keltők az egyre job- ban kibontakozó rendet, nyugalmat akarják meg-

bontani, felizzatva a szülő- ket és az iskolába járó gy- rekeiket.

Kiagyalt hazugság mind- az, amit egyesek a Tömör- kény Gimnázium tanuló- val kapcsolatban híresztel- nek. Az illetékesek is kö- zölték ezt szerkesztőségünk- kel. S hogy mennyire ot- romba és hazug a hír, azt az élet cáfolja majd meg a legjobban. Mert nyugod- tan tanulhatnak a diákok — a Tömörkény Gimnázium- ba és a többi iskolába já- rók is. Kérjük az illetéke- seket is, hogy még inkább ügyeljenek a törvényesség megtartására.

A felcélolt, rosszindula- tú, hazug rémhírtérjesztés- nek pedig ne engedjünk te- ret. Ezt követeli újuló éle- tünk, a rend és a nyugalom.

Felhívás a szülőkhöz

Városunkban különböző kősa hírek terjedtek el arról, hogy a középiskolák ifjúságából deportáltak történetek s ennek következtében a szegedi szülők, akik érthető módon aggodnak gyermekeikért, nem akarják iskolába engedni gyermekeiket.

Mindhárom gimnázium, tehát a Tömörkény Leánygim- názium, a Klauszál Gábor főgimnázium és a Hunyadi Já- nos vegyes gimnázium igazgatói a leghatározottabban meg- cáfolják ezeket a zavartkeltő híreket, felelősségünk teljes tudatában kijelentjük, hogy egyik gimnáziumból sem tör- tént deportálás, ellenkezőleg arra hívjuk fel az összes szü- löket, hogy gyermekeiket küldjék el rendszeresen az isko- lába, mert a tanítás megindult, az elvesztett időt feltéte- lenül pótolnunk kell, mégpedig fokozott munkával és fokozott erkölcsi és nemzeti öntudatúval. Megtörtént, hogy néhány félrevezetett diákfiatal plakátokat tépett le s ezeket felelősségre vonták, megnyugtattuk azonban a szülőket, hogy ezeket a magyar hatóságok vonták felelő- ségre s ma már otthon vannak ezek is. Az iskolák nevelői és vezetői mindent elkövetnek azért, hogy az eddig elmu- lasztottakat pótolják, a tanévét a tanulók minél sikere- sebben végezzék el s egyetlen évet se veszítsenek.

Felhívjuk továbbá a szülőket, hogy amennyiben az ifjú- ság egy része felelőtlenül nem hajlandó iskolába járni, eb- ben az esetben kénytelenek vagyunk a fennálló rendelke- zések értelmében hiányzásukat igazolatlan óramulasztásnak tekinteni.

DR. BERKI IMRE

a Tömörkény leánygimnázium igazgatója

DR. BANFALVY JOZSEF

a Klauszál Gábor főgimnázium igazgatója

DR. BOKOR ISTVÁN

a Hunyadi János vegyes gimnázium igazgatója

Nagy az érdeklődés a gyümölcsfatelepítési lehetőségek iránt

Mostanában igen sokan ke- resik fel a városi tanács, s a különböző tanácsok mezőgaz- dasági osztályát, csoportjait, s érdeklődnek aziránt, hogy érvényben van-e még az a korábbi rendelet, mely hat- hathatós segítséget biztosít a termelőknek, akik új gyü- mölőssöket telepítenek. Fo- li István, a városi tanács fő- agronómusától hallottuk: az üzvekedés és a szőregi része- ken eddig már mintegy 15 olyan gazda van, akik új

gyümölcsöst akarnak tava- szig telepíteni. A gyümölcs- fákka betelepített területek tíz évig mindenféle állami kötelezettség alól mentesítve vannak, s egyrészt ezért is érdemes új gyümölcsösöket telepíteni.

Ez az érdeklődés annál is figyelemre méltóbb, mert más esztendőben egy-egy teli gyümölcsfaültetési sző- ron idején Szegeden és környé- kén csak egy-két gazda tele- pített évente új gyümölcsöst.

ŐSZ?

Nézem az ősz. A vén platánok sápadt leve- lei melankolikusan hullanak a sári hideg földre, szinte hallom utolsó halál- s- hajukat, amint megadón oda- telepednek élettelen társak: mellé az út szegletébe, nem törődve többé semmivel.

Már nem is zizeznek es- tükben, a köd puhára spékelt szárnyaikat.

Az elmúlás annyira abszo- lutnak látszik, mintha soha többé nem jönne új tavasz, mintha örökre lemondott vol- na a természet az élet kidím- bözéséről. Az égen is komor- csüggeden vonszolgálnak ma- gukat a kétségbeesett rongyos, szürke felhők, úszkálnak cé- lalanul a végtelen ég-öccs- on, úgy tűnik, nekik is min- den mindegy.

S az emberek?

Érdekes, az emberek nem készülnek meghalni, nem te- lepedet rájuk az ősz szomo- rúsága. Ok frissebbek mint valaha, ok valami nagy, erős hitet merítettek valahonnan. Olyanok, mint a most kikelt búzámag, amely egyre bizi- nyosabban érzi, hogy sikerül megkapaszkodnia az éltető televényben, ami naggyá nö- veszti és termékennyé érleli majd.

Igen. A korzón szerelmesek lépkednek egymásba karol- tan, s úgy néznek fel a telet-

váro járó csupasz gallyaira, mintha azokon legalábbis pünkösdirózsák nyíladozná- nak. A boltok előtt asszony- népek álldogálnak végtelen türellemmel, csevegnek, ne- vetgélnek, ügyet sem vetnek az idő könyörtelen múlására, mert bizonyosak: egy igazabb, egy valószínűbb jövődében, amelynek fundamentumával az imént készültek el. Autók rohannak élelemmel rakot- tan, túlkölnék egyre-másra, ahogy elnyelik őket az utcák. S milyen vígan szól most a dudájuk.

Forradalom volt.

Véres és félelmetes és koc- kázatos forradalom volt, amely megretentette, megla- pitotta a néptől elzárkózott új urakat, s amely felszínre vetette és gyilkos kalandra csábította a hazaárulást és ki- zsákmányolást királyi nagy- mestereit is. De mégis győzött ez a forradalom és fellöbögő tüzeivel megújította mindent, értelemmel töltötte meg hol- napi és holnapotáni köznap- jaikat.

Nézem az ősz. Az elmúlás évszakát, nézem az embere- ket, a felfrisült hűtő hősöket: s egyre jobban megerősödik bennem a tavasz tudata.

—y—n